

[Tastesen]

Ministeren har jo ret i, at førtidspensionsreformen er vedtaget enstemmigt, og formelt har alle folketingets 179 medlemmer selvfølgelig haft alle de oplysninger, man har lyst til at få, som baggrund for deres stillingtagen. Men nu er det jo således, at ministeren er nyt medlem af folketinget, medens jeg er et forholdsvis gammelt medlem af folketinget, og jeg ved, at vi ikke mindst på de skatteområder, som jeg har haft med at gøre, næsten aldrig har vedtaget en lov, uden at vi på baggrund af nyindhøstede erfaringer, ting, som vores opmærksomhed ikke har været rettet mod fra starten, efterfølgende har måttet tage loven op til revision.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han da havde alle de relevante oplysninger, man ville forvente, da ministeren udtalte sig til Næstved Radio, for så burde ministeren have reageret, før lovforslaget blev færdigbehandlet. Som medlem af en regering, som ministeren var på det tidspunkt, havde man dog mulighed for i et grænseområde, der vedrørte både socialpolitikken og skattepolitikken, at øve sin indflydelse til fordel for de enlige kvinder, som kom i klemme i denne situation.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Jeg forstår hr. Tastesen på den måde, når man lægger socialdemokratiets holdning meget stærkt op ad nogle udtalelser til Næstved Radio, at man nærmest indtager den holdning, man har til dette lovforslag, for at gøre mig personlig en tjeneste. Jeg vil gerne sige, at man dér tager totalt fejl.

Det, der sker ved socialdemokratiets holdning, er antagelig, at det er blevet lidt vanskeligere at indgå forlig om vigtige lovområder i fremtiden. Det synes jeg hører med i billedet, når man nu lægger det så hårdt op.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Hr. minister, det er ikke repræsentanter for socialdemokratiet, der i debatten om dette problem har udtalt sig til offentligheden. Vi har i vort bagland været vidende om disse problemer. Vi har skrevet breve til ministeren herom, og vi har simpelt hen været indstillet på at finde en løsning med vores forligspartnere. Vi har i virkeligheden respekteret forliget, men ministeren har åbnet ballet med en

offentlig debat om problemet; så må vi regne med, at der også er politisk dækning for det.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil bare sige til ministeren, at vi i socialdemokratiet selvfølgelig også vil gøre os meget indgående overvejelser om, hvorvidt vi skal indgå forlig i fremtiden. Det er klart, at det vil være en forudsætning, at vi får klare tilsagn om, hvordan ministeren reagerer efterfølgende på forligets indhold og eventuelle revisioner af det, sådan at vi ikke bliver bragt i den lidt penible situation, ministeren har medvirket til at bringe os i i denne sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om ændring af lov om begrænsning af energiforbruget i bygninger. (Offentlige bygninger).

(Fremsat 28/3 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Der synes ikke at være nogen grænser for regeringens fantasier, når det drejer sig om forslag til at hindre, at der kommer øget beskæftigelse inden for byggebranchen.

Vi skal jo om et øjeblik behandle det almennyttige boligbyggeris vilkår for det kommende år, og i sidste uge så vi, at byfornyelsen i 1984 var standset allerede på nuværende tidspunkt, fordi de kvoter, der var til rådighed, var opbrugt. Og så kommer altså beslutningen om at udsætte fristen for, hvornår

[Svend Andersen]

de offentlige bygninger skal være i energimæssigt forsvarlig stand. Dette forslag om, at det skal udskydes i 3 år, synes vi er en meget dårlig idé.

Baggrunden herfor er hensynet til de offentlige budgetter, og her er det, som om regeringen er blevet fanget af sin egen økonomiske politik. Et af målene er, at vi skal have en lav rente, og at vi skal have et øget privat boligbyggeri, og det kan vi egentlig godt blive enige om, men det er, ligesom forudsætningerne for at kunne nå det er, at man bremser enhver form for aktivitet, i hvert fald hvis den medfører en øget efterspørgsel efter kapital.

Begrundelsen for, at man foreslår en udsættelse af et så beskedent initiativ som dette her, er en henvendelse fra bl.a. Kommunernes Landsforening om, at de ikke vil kunne få plads til de forøgede udgifter på kommunernes budgetter. Det skal nok være rigtigt, når vi ser på det, der er sket, ikke mindst fra regeringens side: nedskæringerne af kommunernes bloktilskud og tvangsudskrivning af billige statslån fra kommunerne, og om et øjeblik skal vi jo også se på ændrede finansieringsregler, hvor en del af renteudgifterne til rentebidraget bliver lagt over til kommunerne. Dette her skal måske ses som et forsøg på at spare nogle penge hos kommunerne, men vi synes som sagt, det er en dårlig idé, og vi kan ikke være med til det.

Den beskedne beskæftigelse, der trods alt ligger heri, og som vi ville have kunnet få inden for en 3-årig periode, skal altså nu udskydes i 6 år, og den besparelse af dagpengene, som den øgede beskæftigelse ville have givet inden for de næste tre år, bliver ligeledes udskudt i 6 år. Hertil kommer, at de samfundsøkonomiske forbedringer, som sådanne energibesparelsesforanstaltninger ville have givet, altså også bliver udsat i 6 år. Vi er som sagt imod dette forslag.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg må indrømme, at vi i det konservative folkeparti ikke er ganske enige med den forrige ordfører. Vi finder, det er et rigtigt og hensigtsmæssigt lovforslag, og lad mig meget kort begrunde det.

For det første finder vi, at det er vigtigt og rigtigt, at offentlige bygninger bliver bragt i en sådan stand, at man anvender så lidt

energi som muligt til at drive dem, og det var jo også det, den oprindelige lov gik ud på.

Vi mener dog også, det er nødvendigt at tage hensyn til de offentlige budgetter, hvad enten det er statens, amternes eller kommunernes. Sagen er i øjeblikket, at således som de enkelte, hvad enten det er i amts-, kommune- eller statsregie, har lagt budgetterne, vil det kræve en forøgelse på ca. 75 pct. af investeringerne i de kommende tre år at opfylde den oprindelige lov, og det er altså på baggrund af det, man finder det hensigtsmæssigt at give en 3 år længere frist. Det er jo også således, at Kommunernes Landsforening har anbefalet, at fristen bliver forlænget, så man er altså i overensstemmelse med kommunerne, hvad enten det er venstre-, konservativt eller socialdemokratisk styrede kommuner.

Hr. Svend Andersen siger, at man nu bare udskyder beskæftigelsen over en 6-årig periode. Ja men der er vel ingen af os, hverken hr. Svend Andersens parti eller mit parti, der tror, at der ikke også i perioden fra 1987 til 1990 kan være behov for at få flere håndværkere i arbejde, så den samlede beskæftigelsesmæssige effekt over de seks år er jo akkurat lige så stor; den bliver bare fordelt over en 6 års periode i stedet for at komme i en noget større blok over 3 år.

På baggrund af det, jeg her har nævnt, kan vi tilsige en både hurtig og positiv udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Hr. Helge Adam Møller nævnte, at det er nødvendigt, at disse boliger bliver vel isoleret, og det var også det, der var baggrunden for loven. Når der hentydes til de offentlige budgetter, er det værd at minde om, at der ingen øgede udgifter er i forhold til det, der var forudsat. At det koster godt 3 mia kr., var forudsat, da forslaget blev fremsat i sin tid. Det er altså ikke dyrere end forudsat, og kommunernes økonomi er altså ikke af den årsag blevet strammet eller ødelagt. Det er regeringens politik på de øvrige områder, der er skyld i det, og efter at regeringen har indført disse ting, har kommunerne altså ikke haft anden udvej end at bede om en udsættelse.

[Svend Andersen]

Men det er en dårlig løsning på de vanskeligheder, som regeringen har bragt kommunerne i.

Sander (V):

Her har vi et af de mere overskuelige lovforslag, som ministeren kan vente fuld tilslutning til fra venstre.

Det er selvfølgelig væsentligt, at offentlige bygninger bringes i en rimelig økonomisk stand hurtigst muligt, men den kraftige forøgelse af de budgetterede udgifter med helt op til 75 pct., hvis altså lovens intentioner skulle fastholdes, kan vi selvfølgelig udmærket se ikke kan realiseres inden for den periode, som oprindeligt var fastsat i loven, så vi kan give vores fulde støtte.

Pelle Voigt (SF):

Jeg har prøvet at studere dette meget overskuelige forslag for at finde noget godt at sige om det for at glæde boligministeren, men har egentlig kun kunnet finde én god ting at sige om det, nemlig at det er kort.

Jeg skal fatte mig tilsvarende i korthed. Vi kan naturligvis ikke støtte dette forslag, der er en kortsigtet og halsløs besparelse på én led ved at trække disse arbejder i langdrag, og som på den anden side vil medføre øgede omkostninger i form af arbejdsløshedsunderstøttelse og i form af energitudgifter svarende til de arbejder, som bliver udskudt i den pågældende periode. Dette forslag er simpelt hen dårligt tænkt, og der er ikke nogen mening for os i at støtte det.

Estrup (RV):

Jeg kan kun finde ét udtryk, der er passende om dette forslag: det er for dårligt.

Nu har vi igennem en årrække udfoldet betydelige anstrengelser for at få nedsat energiforbruget i den private boligmasse: lavet oplysningskampagner, konsulentordninger, tilskudssystemer m.v., og private ejere har med statslig støtte investeret milliardbeløb. Det er virkelig lykkedes at skabe en folkelig forståelse for, at energibesparelser er et område, hvor den enkeltes og samfundets interesser går hånd i hånd.

Men når turen så kommer til det offentlige egne bygninger, er det første, der sker, at man ikke kan overholde de tidsfrister, der er fastlagt: af hensyn til den offentlige budget-

lægning, hvor man åbenbart ikke har lagt vægt på lovens frister, bliver man nødt til at foreslå energibesparelserne udskudt tre år.

Jeg tror, det bliver svært at forklare offentligheden, at dette er fornuftig planlægning, og jeg synes, at boligministeren i bemærkningerne og fremsættelsestalen lægger for lidt vægt på den valutabesparelse, som et mindre energiforbrug medfører.

Men realiteten er formentlig, at løbet allerede er kørt. En fjerdedel af kommunerne havde endnu pr. 1. september 1983 – 8 måneder efter den frist, loven fastsætter – ikke indsendt planer for gennemførelse af energibesparelserne. Jeg tvivler på, at alle indberetninger overhovedet er fremkommet på nuværende tidspunkt, men det vil ministeren måske oplyse os om.

Jeg synes, det er en pinlig sag, men som sagen ligger, må folketingset formentlig tage til efterretning, at det planlagte tempo i de nødvendige energiinvesteringer i offentlige bygninger ikke kan holdes. Men det er ikke ensbetydende med, at jeg synes, vi skal acceptere de frister, som nu foreslås.

Jeg synes, det er for længe at udstrække indberetningspligten til 1. januar 1988 og gennemførelsen til 1. januar 1991. Det er for slapt, og hvem garanterer, at vi så ikke på det tidspunkt skal igennem en ny udsættelse? Derfor må fristerne strammes, og det må sikres, at energibesparelserne faktisk gennemføres og ikke blot udskydes.

Birgith Mogensen (CD):

I lovforslaget foreslås, at staten og kommunerne får tre år ekstra til at færdiggøre de energibesparende arbejder, der bringer deres bygninger i en energimæssigt forsvarlig stand.

CD mener, at det er et godt og rimeligt forslag, der sikrer kontinuitet i kommunernes og statens budgetter.

Ove Jensen (FP):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Pia Kjærsgaard, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hendes vegne fremføre følgende:

I juni 1981 vedtog folketingset en lov om begrænsning af energiforbruget i bygninger. Det var en lov, som fremskridtspartiet var imod, bl.a. fordi skatteyderne igen skulle stå for tur til at betale.

[Ove Jensen]

Denne form for tvangslovgivning fandt fremskridtspartiet helt unødvendig og urimelig, da en del af pengene gik i energikonsulenternes lommer. Investeringen – hvis man kan kalde det en investering – blev ved lovens tilblivelse skønnet at skulle koste ca. 3,1 mia kr. i 1983-priser. Det skøn har vist sig at være for lavt, idet man ved slutningen af 1983 skønner, at der skal bruges 3,3 mia kr. endnu, efter at man har brugt omkring 1 mia kr. i tiden 1981 til 1983. Det må siges at være et fejlskøn af dimensioner.

Boligministerens forslag betyder egentlig bare en udsættelse af slutdatoen for udførelsen af de ting, man lovgav om i 1981. Det blev det ikke bedre af, og fremskridtspartiet kan stadig ikke støtte lovforslaget, som kun ændrer nogle datoer i en allerede vedtaget lov, som efter vores mening er dårlig.

Albrechtsen (VS):

Jeg er helt enig med hr. Pelle Voigt i den betragtning, at dette lovforslag er overordentlig dårligt, og heldigvis kan det også konstateres i dag, at forslaget har fået en overordentlig kritisk modtagelse, så vi kan båbe, at behandlingen medfører, at det ikke bliver vedtaget, i hvert fald ikke i den form, det foreligger nu, og det er der jo da en del der tyder på.

Jeg skal gøre et par bemærkninger om de administrative og økonomiske konsekvenser af forslaget. Jeg synes, det havde været rigtigt, om man under afsnittet om økonomiske og administrative konsekvenser havde gjort rede for de samlede offentlige konsekvenser udgifts- og indtægtsmæssigt af forslaget. Her er kun gjort rede for de besparelser på investeringsbudgetterne, som kommunerne vil få ved denne udsættelse, men der er ikke gjort rede for f.eks. merudgifterne til understøttelse, de tabte energibesparelser, de tabte valutamæssige besparelser osv., som også andre ordførere har været inde på.

Jeg kunne godt tænke mig, at ministeren kommenterede de bemærkninger, som hr. Estrup kom med, og som jeg er ganske enig i, nemlig at der jo har været et forfærdeligt smøleri fra kommunernes side med hensyn til at få disse planer udarbejdet til tiden. Det har de jo faktisk ikke gjort, og det er nok også – ud over de mere overordnede åsager, som den socialdemokratiske ordfører var

inde på, og som jeg er enig i – en af årsagerne til, at man ikke har fået lavet disse planer til tiden, som man skulle. Det er jo helt uacceptabelt, og det kan ikke begrunde, at folketinget så at sige bare affinder sig med dette. Man må tværtimod stå fast og forlange, at kommunerne får dette arbejde klaret til tiden.

Men jeg vil som sagt bede ministeren kommentere de oplysninger, som hr. Estrup fremlagde. Jeg synes, det er meget væsentligt at få afklaret, i hvilket omfang baggrunden for dette forslag i virkeligheden er kommunalt smøleri.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

En enkelt kort bemærkning til både den sidste ordfører og flere af de øvrige ordførere, som har været mere eller mindre kritiske. Man har haft meget svært ved at finde nogen positive ting i forslaget. Der er da én ting, der undrer mig. Vi ved alle sammen, at naturgassen begynder at komme til Sjælland og andre steder i landet i løbet af nogle få måneder, og at vi også har et stort problem med at få afsat al naturgassen. Her er så en god mulighed. Vi skal altså ikke importere særlig meget energi fra udlandet. Vi kan bruge noget af naturgassen, indtil vi finder ud af at få den solgt og anvendt de rigtige steder. Her er altså et positivt argument.

Arne Bjerregaard (KrF):

Et enkelt og overskueligt forslag, som vi skal behandle i den ånd, hvori det er fremsat.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg synes, der er en række af ordførerne, der har overdramatiseret situationen i forbindelse med dette lovforslag. Det, vi foreslår, er jo ikke at stoppe udviklingen. Det, vi foreslår, er, at kommunerne og de statslige styrelser får mulighed for at sprede arbejdet over en længere periode, og derfor kan jeg ikke se, der er nogen grund til at gå så hårdt imod forslaget.

Jeg vil gerne sige til hr. Svend Andersen, at jeg også synes, det er overdramatiseret at begynde at tale om, at vi begrænser beskæftigelsen med et sådant forslag. Det står enhver

[Boligministeren]

kommune frit for at fortsætte i det tempo, man selv ønsker; det er der ingen tvivl om,

Jeg vil gerne sige til hr. Estrup, at jeg ikke har det nøjagtige tal for, hvor mange kommuner der eventuelt ikke har indgivet oplysninger, men jeg er i hvert fald helt overbevist om, at vi har så mange oplysninger, at de giver et repræsentativt grundlag for de skøn, vi har foretaget i lovforslaget.

Jeg må selvfølgelig konstatere, at der ikke umiddelbart er flertal for forslaget, men jeg er helt sikker på, at det kan gennemføres som foreslået, når vi har fået det diskuteret igennem i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 145:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri.

(Fremsat 28/3 84).

Sammen med denne sag foretoges den næste sag på dagsordenen, nemlig:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 141:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Styrkelse af beboerdemokratiet i det almennyttige byggeri).

[Af Albrechtsen (VS) og Lenger (VS)].

(Fremsat 28/3 84).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling**Boligministeren (Bollmann):**

Forslaget fra VS drejer sig om beboerdemokratiet. Det samme spørgsmål er optaget i det af regeringen fremsatte forslag, og jeg

kan derfor i store træk henvise til, hvad der står i vort eget lovforslag. Jeg vil dog gerne sige, at vi i regeringen stort set bygger på konklusionerne fra den diskussion, der har været mellem lejerne og boligselskaberne, og derfor kan jeg ikke se, der er nogen som helst grund til at anbefale VS' forslag.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal i første omgang tage fat på regeringsforslaget til lov om boligbyggeri.

Det er jo et forslag, som er blandet op af skidt og kanel, og vi skal have et grundigt udvalgsarbejde for at få en udredning af det, der står i dette forslag.

Ministeren foreslår, at der skal oprettes en regnskabskonsulenttjeneste og en garantiordning for boligselskaberne. På det grundlag, som vi er kendt med gennem det udvalgsarbejde, der er foregået, finder vi, at det er en ordning, som man har kunnet gennemføre. Vi synes, at det vil besværliggøre det noget at få en regnskabskonsulenttjeneste beliggende centralt i København. Hvis man havde lagt større ansvar på den kommunale tilsynspligt, havde man måske opnået bedre løsninger på problemerne for selskaberne rundt omkring i landet. Vi er lidt bange for, at både konsulenttjenesten og garantiordningen vil blive besværliggjort ved den lange vandring fra provinsen til København, men lad os tale om det i udvalget. Vi synes i hvert fald, at der skal løses nogle problemer på dette område, for der er ingen tvivl om, at det, vi har set bl.a. fra LAB og KAB, er ting, der ikke må ske mere, og derfor skal vi have fundet nogle løsninger på problemerne.

Regeringens forslag vedrørende beboerdemokrati er jo kommet på baggrund af en meget bred debat i Boligselskabernes Landsforening blandt beboerne. Forslaget går ud på, at der nu skal være mulighed for, at beboere i boligselskaber og garantiselskaber kan få flertallet.

Det kan vi tilslutte os. Vi havde hellere set, at det var blevet lovfæstet ved denne lov, at der skulle være flertal af beboere, men ministeren har foreslået, at kommunerne skal have en indsigelsesret, således at hvis kommunerne ikke mener, at beboerne skal have flertal, så skal det ikke kunne opretholdes, men dér har ministeren sat en blokering ind